

2004038248 ♦ AMINAL/MER/PR0076/04.79b
IN.A2004.118
25/08/2004
Lode De Beck
02/558 18 75

Aan het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid,
Cel MER
Koning Albert II-laan 20, bus 8
B – 1000 Brussel,

PER EMAIL, PER GEWONE BRIEF

Advies op het kennisgevingsdossier bij het Project-MER, Fluxys N.V.,
Aardgasvervoerleiding Brakel-Haaltert

Geachte,

Hierbij vindt u het advies m.b.t het kennisgevingsdossier voor het Project-MER voor de
aardgasvervoerleiding Brakel-Haaltert.

We hebben volgende opmerkingen betreffende de inhoud van het dossier:

* Er ontbreekt een termen- en afkortingslijst. Enige toelichting bij de termen schraapkolstation
(pg. 6), thixotroop (pg. 85),.. wordt relevant geacht.

* Er ontbreekt een voldoende aantal alternatieven die verder meegenomen en onderzocht worden.
We beschouwen dit als een ernstig gebrek. In eerste instantie betreft het locatiealternatieven.
Onder punt 1.2 wordt de keuze voor het weerhouden tracé verduidelijkt. Door de sterke
voorafname van het gekozen tracé wordt aan het principe en het doel van het MER-instrument
voorbijgegaan. Gelet op het ruimtelijk principe om zoveel mogelijk lijninfrastructuren te
bundelen, zou het logisch zijn om ook het loactiealternatief dat samenvalt met de N8, onderzocht
wordt. Ook opname van de kortste route of kortere routes kan mogelijks als alternatief mee
onderzocht worden. Het wordt duurzamer geacht dat een bundeling zoveel mogelijk met harde
infrastructuren gebeurt. Indien er hoogspanningsleidingen gevolgd worden, wordt tijdens de
uitvoering en het onderhoud de open ruimte meer aangetast. De bewering op pagina 46 (vierde
paragraaf, laatste zin) klopt niet helemaal. Immers de eerste 10 à 11 km van het in totaal 26km
lange tracé is een open stuk ruimte zonder bestaande lijninfrastructuren (met het gegeven dat de
eerste 1 à 2 km van het tracé parallel ligt aan een bestaande leiding). Vanaf het kruisen van de N8
wordt de buis nog eens door minimum 5 km open ruimte gebied aangelegd. Op pagina 80 schrijft
men hierover dat het VEN-gebied moeilijk ontweken kon worden, terwijl men mogelijke
alternatieven langsheen de gewestweginfrastructuur links laat liggen. Dit betekent dat het tracé
voor meer dan 60% geen bestaande lijninfrastructuren volgt. We beoordelen dit als een sterk
negatief punt bij de keuze voor dit tracé en als afwijkend t.o.v. de principes van het RSV.

Aanvullend hierbij wekken de zinsnede onderaan pagina 10 en halverwege pg. 11 “De afd. natuur
geeft zijn akkoord..” de indruk dat alles al “geregeld” is en dat een MER maar een formaliteit is.

Het is ook wenselijk om zoveel mogelijk uitvoeringsalternatieven (horizontaal gestuurde boringen) voor kwetsbare locaties (meestal valleisystemen) te onderzoeken.

* Punt 1.3. Situering project (pagina 9 – 11). Op pagina 10 schrijft men dat de Dorenbosbeek en de Verrebeek vermeld staan als habitat voor onder meer de rivierprik en de kleine modderkruiper. De vermelding van deze twee soorten is foutief. Het gebied is aangemeld bij Europa voor twaalf habitats van bijlage I van de richtlijn en vier soorten van bijlage II van de richtlijn. De twee hogergenoemde soorten horen hier niet bij. De instandhouding van alle habitats en soorten waarvoor het gehele gebied werd aangemeld, dient beoordeeld te worden bij dergelijk project. De definitie van instandhouding dekt zowel de termen behoud als herstel. De zinsnede “..Life-projecten worden uitgevoerd voor de instandhouding en verbetering van de habitats..” is in dat opzicht verkeerd.

Op dezelfde pagina schrijft men dat beide voornoemde beken de belangrijkste zijn voor de vermelde soorten. Dit is onjuist. Een hot-spot van de zeldzame vissen en rondbekken bevindt zich in een ruimere groep bronbeken van Opbrakel, Everbeek en Vloesberg.

Er dient op gewezen te worden dat de betrokken beken niet uitsluitend voor de betrokken fauna werden aangemeld maar dat er een duidelijke relatie is tussen het terrestrische en aquatische milieu en dat beide niet als aparte milieus kunnen beoordeeld worden.

Op pagina 11 worden voorbarige conclusie getrokken m.b.t. mogelijke effecten op de natuurgebieden Moenebroek “..zal geen negatief significante effecten..” en Muilem “..zal geen schade aan de natuur worden aangebracht..”. Wij raden aan toch de hydrologische ingrepen tijdens de werkzaamheden en mogelijke effecten op een ernstige manier te onderzoeken.

De plaatsbeschrijvingen op pagina 10 en 11 worden niet aangeduid op kaart. Voor een correcte situering is dit essentieel.

* Punt 1.5. Te onderzoeken disciplines (pagina 12). Bij de te onderzoeken disciplines wordt de discipline mens achterwege gelaten. Gelet op het risicovol karakter van dergelijke leidingen is het toch aangewezen deze discipline mee te nemen in het onderzoek.

* Punt 5.2.2 Wettelijk kader inzake het vervoer van aardgas d.m.v. leidingen (pagina 29). Bij het stuk over de vereiste vergunningen (pg. 29) dient voor de volledigheid vermeld te worden dat tevens een MER vereist bij een ontbossing van meer dan 3ha.

Indien er eerst nog een RUP dient opgemaakt te worden, dan dienen de termijnen voor het aanvragen van de diverse vergunningen en het starten van de werken verlaagd te worden, rekening houdend met de procedure die hiervoor moet doorlopen worden, voorafgaand aan het aanvragen van de vergunningen. Het kan dus niet dat men stelt op pagina 29 dat “de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning wordt ingediend van zodra het MER goedgekeurd wordt” en dan dient er eerst een MER opgesteld te worden dat uitvoering geeft aan art. 38 §1, 6° van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening zoals aangevuld bij wijzigingsdecreet van 21 november 2003.

* Punt 5.2.3 Het Gewestplan (pg. 30). Voor een correcte interpretatie is het wenselijk een overzicht te geven van de onderscheiden planologische bestemmingen die het/de tracé(s) doorkruist/doorkruisen.

* Punt 5.2.5 Decreet natuurbehoud en natuurlijk milieu (pg. 31-33); punt 5.2.7 Vogelrichtlijn-, Habitatrichtlijn- en Ramsargebieden (pg. 35/36); 5.2.8 Erkende en Vlaamse natuureservaten (pg. 36). De bespreking van het decreet en de uitvoeringsbesluiten mist vorm en structuur en is deels achterhaald. Bovendien is het allerminst relevant de historiek te vermelden van de wijzigingen der rechtsnormen (idem bij 8.3.6). Het is veel essentiëler een correct en duidelijk overzicht te geven van de vigerende wetgeving. Bij zo'n overzicht kan men zich laten leiden door de hiërarchie der rechtsnormen. Dit betekent dat men eerst van start gaat met hetgeen besproken wordt onder 5.2.7. Het lijkt ook logischer dat men punten 5.2.5, 5.2.7 en 5.2.8 samenvoegt. De inhoud van deze drie delen sorteert immers onder hetzelfde decreet.

In de vijfde paragraaf onder 5.2.5 heeft men het over een derde deel en in de zevende paragraaf over een vierde deel (van het uitvoeringsbesluit van 23 juli 1998) zonder dit eerst in te leiden, een overzicht te geven van de verschillende delen en de eerste twee delen aan te duiden.

De procedure voor de afbakening van VEN en IVON wordt niet uitsluitend geregeld door het besluit van 23 juli 1998. Een afbakening kan gebeuren zowel conform het natuurdecreet als conform het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening. In het natuurdecreet werd een voornaam deel van de afbakeningsprocedure vastgelegd (zie art. 17, 20, 21, 24, 27, 30 en 31).

Het is niet enkel art. 13 van het natuurdecreet dat een rechtsgrond vormt voor het besluit van 23 juli 1998, maar alle in de aanhef van het besluit vermelde artikelen.

In de laatste zin van pagina 32 schrijft men dat “(..) Het VEN 1^e fase staat voor 86.500 ha *platteland* (..)”. Het is correcter de definitie van het VEN (art. 17 §1, 1^e lid van het natuurdecreet) over te nemen.

Op pagina 33, vierde paragraaf, bespreekt men in de context over het VEN de inhoud van een natuurrichtplan. Indien men het kader van dit MER, de natuurrichtplannen wil bespreken (wordt niet relevant geacht i.k.v. dit MER) dient men de volledige lijst van categorieën van afbakeningen op te lijsten waarvoor een natuurrichtplan opgemaakt moet worden.

Voor de uniformiteit is het een vereiste dat men zoals men het besluit van 23 juli 1998 benoemt, alle uitvoeringsbesluiten met de datum van afkondiging en hun volledige naam vermeldt. Evenzo dient men zoals bij de vermelding van het wijzigingsdecreet van 19 juli 2002 de publicatiedata van de diverse rechtsnormen in het Belgisch Staatsblad te vermelden (ofwel telkens vermelden, ofwel nooit vermelden). Hoewel er in het gebied noch Ramsar-, noch Vogelrichtlijngebieden voorkomen is de aangeboden info over beide gebiedscategorieën niet in overeenstemming (ofwel beperkt men de info onder beide titels tot de vermelding dat er geen voorkomen, ofwel schetst men onder Ramsargebieden ook wanneer ze werden afgebakend in Vlaanderen en wat dit verdrag beoogd).

Het is ook aangewezen om voor uniformiteit te zorgen tussen de verschillende punten onder “5.2 juridische situering”.

De afbakening van de habitatrictlijngebieden werd niet goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 04/06/2001, maar de herziening van de afbakening werd eerst op 4 mei 2001 en vervolgens op 24 mei 2002 (B.S. 17/08/2002) goedgekeurd.

* Punt 5.2.9 Bosdecreet (pg. 36/37). Ook dit punt mist structuur en uniformiteit en is op bepaalde vlakken onvolledig en niet meer actueel.

Voor de volledigheid dient vermeld te worden dat er ook een aangewezen bosreservaat (Parikebos) in de nabijheid van het te onderzoeken tracé ligt.

In de voetnoot op pagina 36 vermeldt men twee decreetswijzigingen. Ofwel vermeldt men deze niet, ofwel vermeldt men alle wijzigingen.

In de eerste paragraaf citeert men enkele definities van art. 3. De volgende paragraaf vangt men aan met “Nog volgens dit artikel..” terwijl de inhoud betrekking heeft op art. 87 van het bosdecreet. In de derde paragraaf beschrijft men één van de uitzonderingen op het algemene ontbossingverbod. Voor de volledigheid worden hier best alle uitzonderingen conform de diverse decreten en uitvoeringsbesluiten vermeld. De groep uitzonderingen van art. 90 bis §1 van het bosdecreet worden ook onvolledig opgesomd.

Men verwijst in de derde paragraaf naar het besluit van 26 november 1999 tot vaststelling van de nadere regels inzake compensatie van bebossing en ontheffing van het verbod op ontbossing. Dit besluit is intussen reeds meer dan drie jaar geleden opgeheven en vervangen door een ander besluit.

* Punt 5.2.10 Beschermden planten- en diersoorten (pagina 38). Onder dit punt ontbreken diverse rechtsnormen binnen dit domein. Zo ondermeer het B. Vl. Reg. van 13 juli 2001 tot wijziging van het K.B. van 22/09/1980; het B. Vl. Reg. van 17 oktober 2003 in uitvoering van de wet van 1/07/1954 op de riviervisserij; het jachtdecreet van 24 juli 1991; het B. Vl. Reg. van 18 juli 2003 betreffende de jacht.

* Punt 5.2.11. Bermbesluit (pagina 38/39). In dit besluit staat er niet dat “er niet lager dan 10 cm mag gemaaid worden” maar wel dat de ondergrondse plantendelen en de houtgewassen niet beschadigd mogen worden.

* Punt 5.2.12. Onbevaarbare waterlopen (pagina 39). Het is relevant de beschermingsvoorschriften m.b.t. waterlopen uit het natuurdecreet (o.m. bepalingen uit artikelen 18 en 25) en het maatregelenbesluit van 21 november 2003 (o.m. art. 5) i.k.v. voorliggend project en MER te vermelden en er rekening mee te houden.

* Punt 5.2.14. Bodemsaneringsdecreet (pagina 40). Dit decreet van 22 februari 1995 werd meermaals gewijzigd, waarvan 7 wijzigingen nog actueel zijn. In de tekst is slechts sprake van 1 van die 7 wijzigingen. We adviseren om ze ofwel allemaal te vermelden ofwel geen wijzigingen te vermelden. Dezelfde opmerking geldt voor het uitvoeringsbesluit (Vlarebo) waarvan slechts 1 van 6 nog actuele wijzigingen vermeld wordt.

* Punt 5.2.16 Decreet integraal waterbeleid (pagina 41). Er is sprake in de tekst van bekkencomité's die via dit decreet meer armslag zouden krijgen. In het decreet komt deze term echter niet meer voor. Voortaan worden de diverse taken waargenomen door het C.I.W., de bekkenbesturen, bekkensecretariaten, bekkenraden en waterschappen. Dit dient ook rechtgezet te worden in punt 5.3.3. Het lijkt ons relevant, dat hierbij vermeld wordt dat er voor voorliggend project een watertoest vereist is, in toepassing van art. 8 van het decreet

* Punt 5.3.4 Milieubeleidsplan (pagina 44). De historiek van de totstandkoming van MINA 3 is niet relevant voor dit MER. Er mist echter een inhoudelijk overzicht uit dit plan, van de voor voorliggend project relevante bepalingen. Hetzelfde geldt voor het provinciaal milieubeleidsplan. Het klopt niet dat er geen gemeentelijke milieubeleidsplannen bestaan. Bvb. voor Geraardsbergen bestaat er een milieubeleidsplan.

* Punt 5.3.5 Gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (pagina 45). Onder het stuk over het GNOP van Geraardsbergen wordt er gesproken over het Habitatrictlijngebied, terwijl dit nog niet afgebakend was tijdens de opmaak van het GNOP. De beleidsintenties uit dit GNOP ontbreken. De opsomming van de doelstellingen uit het GNOP van Haaltert brengt weinig concreets en toetsbaar mee voor voorliggend project. Het is aangewezen de inhoudelijke elementen uit dit GNOP te putten die relevant zijn voor voorliggend project. De GNOP's van Ninove, Lierde en Denderleeuw ontbreken in de bespreking.

* Punt 5.3.6. Decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (pagina 45 - 47). Onder dit punt wordt gesteld dat dit decreet er is ter vervanging van de vroegere stedenbouwwet van 19 maart 1962. Dit laatste decreet werd vervangen door het decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996. Verkort noemt dit laatste het gecoördineerde stedenbouwdecreet.

Het is verkeerd te stellen dat op basis van RSV verordenende uitvoeringsplannen opgesteld worden die op termijn van 5-10 jaar de gewestplannen zullen vervangen. Het RSV vormt in de eerste plaats een basis om tegen de planhorizon van 2007 nieuwe kwantitatieve doelstellingen via de plannen van aanleg en de ruimtelijke uitvoeringsplannen te realiseren. Het is niet de bedoeling om de diverse plannen van aanleg gebiedsdekkend te vervangen.

De bindende bepalingen uit een structuurplan kunnen veel ruimer zijn dan hetgeen men erover schrijft in de derde paragraaf op pagina 46.

* Punt 7. Afbakening van het studiegebied (pagina 49/50). Bij het aspect bodem adviseren we de effecten op de bodem in aangrenzende (beek)valleigebieden ook te bestuderen. In deze gebieden treffen we vaak laagveenvorming aan. Bemaling kan hierop een invloed hebben.

* Punt 8.2. Discipline water (pagina 54 – 59). Hieronder wordt beschreven dat men enkel voor de kruising van Molenbeek kiest voor een horizontaal gestuurde boring. Het is aangewezen dat voor iedere kruising door een valleigebied deze optie als uitvoeringsalternatief meegenomen wordt.

In kader van de monitoring van de reservaten worden gegevens verzameld van peilbuismetingen in deze gebieden. Gegevens van de nabijgelegen reservaten kunnen ook gebruikt worden om het effect op deze gebieden van de bemalingen beter in te schatten.

We adviseren om niet enkel de structuurkwaliteit van de waterloop op zich te beoordelen maar ook de structuurkwaliteit van de winterbedding (oeverwal-komgrondstructuur).

* Punt 8.3. Discipline fauna en flora (pagina 59 – 65). Men stelt voor de criteria natuurlijkheid en biodiversiteit te onderzoeken. Een aantal objectief meetbare of waarneembare gegevens hoe men deze criteria zal hanteren, ontbreken.

Onder punt 8.3.2 schrijft men dat men de effecten op de ecotopen in vogelrichtlijnggebieden zal onderzoeken, terwijl men eerder (pg. 35) in het document al aangaf dat deze categorie van gebieden niet voorkomt in het studiegebied.

In de tabel op pagina 62 worden veralgemeniserende beoordelingen gemaakt over diverse effecten. Het is echter niet correct te stellen dat bvb. vernatting altijd positief dient beoordeeld te worden. Dit moet gebiedsgericht benaderd worden.

Onder punt 8.3.3 (bespreking van de milieu-impact van het project t.o.v. de ontwikkelingsscenario's; pg 63) alsook onder 5.3 (beleidsmatige situering; pg. 43) en onder 8.4.3 (bespreking van de milieu-impact van het project t.o.v. de ontwikkelingsscenario's; pg. 67) is het aangewezen rekening te houden met de ontwikkelingen die beoogd worden in de diverse (al of niet ontwerp van) erkenningsdossiers van de verschillende reservaten. Deze dossiers doorlopen een administratieve procedure waarbij finaal de bevoegde minister er al of niet zijn goedkeuring aan geeft. In die zin zijn het relevante beleidsmatige documenten waar best mee rekening gehouden wordt.

Op pagina 65 schrijft men dat men als referentiesituatie voor de habitatrictlijnggebieden de situatie ten tijde van de afbakening in beschouwing zal nemen. Als referentiesituatie geldt echter de datum van de tenuitvoerlegging van de betrokken bepalingen uit de richtlijn, m.n. 10 juni 1994.

* Punt 9.1.1 Analyseschema van de hoofdingrepen en de deelingrepen (pagina 73 – 77). In tabellen 4 en 5 is het aangewezen om bij de deelingreep “bemalen” telkens “een verwacht effect” aan te vinken m.b.t. de discipline/het milieucompartiment “bodem”. Ook onder 9.2 (milieu-effecttabel; pg 78) achten wij het voorbarig om nu al te stellen dat het effect van bemalen waarschijnlijk verwaarloosbaar is.

* Punt 9.2.4. Ontmantelingsfase (pagina 79). Het is relevant te vermelden wat de levensduur - bij benadering - is van de leidingen.

* Punt 10.1.1 Onderzochte alternatieven (pagina 81 – 83). Onder punt 3 schrijft men over een deeltracé via de N8. Wellicht bedoelt men het deeltracé via de N45.

In de hoop dat bovenstaande bemerkingen op een constructieve manier bijdragen aan de inhoud van het MER, groet ik U met de meeste Hoogachting,

Lode De Beck
Instituut voor Natuurbehoud
Kliniekstraat 25
B-1070 Brussel
Tel. +32 2 558 18 75 Fax. + 32 2 558 18 05

Cc naar
AMINAL, afdeling natuur, buitendienst Oost-Vlaanderen
Gebr. Van Eyckstraat 3-6
9000 Gent